

ОПШТИ ИЗБОРИ 2010. ГОДИНЕ

ПОЛИТИЧКА ПЛАТФОРМА

Бањалука, јун 2010. Године

ПЛАТФОРМА

"Добра политика није ништа друго него здрава памет употребљена за велике ствари"

"Циљ даје смисао вашем дјеловању на околности, без циља, околности ће се сурово обрушити на вас"

УВОД

Пред Демократским народним савезом су још једни избори на којим треба да покаже и докаже своју снагу и јачину и да се коначно избори за позицију у којој ће глас ДНС-а бити много јачи, утицајнији и у најважнијим приликама - одлучујући. То ће нам омогућити да своје програмске циљеве уградимо много снажније и свеобухватније у укупну политику Републике Српске и Босне и Херцеговине.

Ко је Демократски народни савез?

ДНС је странка која је поникла из народа, определијелена да свој мандат потроши у интересу народа и задовољи потребе које захтијевају наши грађани. У политици смо изабрали **пут истине** као наш пут, који је најтежи, али једини прави пут. Зато ћемо истином градити Републику Српске и све наше крајеве.

Изборе не сматрамо искључиво изборима за власт, него сматрамо да је то прилика за полагање рачуна грађанима за оно што смо радили и урадили. ДНС и на овим изборима пред грађане излази свијетла образа, јер је **ДНС препознатљив по принципјелној и одговорној политици** коју води (однос према Дејтонском споразуму, преносу надлежности, приватизацији природних богатстава, реформи одбране и полиције, индиректним порезима, сарадњи са хашким трибуналом, попису државне имовине, попису становништва и јачању улоге локалне самоуправе у уставноправном систему БиХ и РС).

ДНС се увијек залагао и залагаће се за очување идентитета Републике Српске и српског народа. Сматрамо да само тако можемо постати пуноправни чланови ЕУ, са именом и презименом, националности, вјероисповјести, славом и свим другим атрибутима који један народ посједује. Наравно, сва та права признајемо и другим народима и националним мањинама, по највишим стандардима Европске повеље о људским правима и слободама. Оно против чега јесмо и бићемо јесте припадност некој вјештачкој творевини за коју се многи у БиХ залажу, стварање неке заједничке нације и идентификовање искључиво са босанскохерцеговачком државом.

Убијеђени смо да трагичан сукоб на овим просторима није настао ни због религије, ни због прикривене комшијске мржње. Сукоб је настао око државе и организације живота на заједничком простору. То је данас, петнаест година послје завршетка рата, потпуно јасно, обзиром да Република Српска и дан данас води велику политичку битку за свој опстанак и равноправност у БиХ. Оно што Бошњаци нису успјели остварити ратом покушавају упорно политичким средствима и разним дипломатским акцијама (последња таква акција је „бутмирски пакет уставних промјена“).

Због свега тога све више долази до изражаја принципјелна и рационална политика ДНС која ће код наших бирача све више добијати на значају. ДНС ће уложити

велике напоре да пољуљани лични, политички, културни, економски, национални и државни ауторитет и кредибилитет добије на значају и да пробуди оно добро у људима које покреће све процесе и које доноси сигуран успјех.

Најсудбоноснији догађаји су тек пред нама. Надамо се да ће бирачи овог пута знати изабрати оне најодговорније, у супротном - неће бити добро.

Зато је ова Платформа, која не даје одговоре на сва питања, сигурно добар путоказ за наше кандидате да приближе политику ДНС-а народу.

Босна и Херцеговина, конституисана Дејтонским мировним споразумом, представља сложену државу која је састављена из два ентитета и дистрикта Брчко (ван територијалне јединице) што у великој мјери и додатно усложњава све процесе у земљи. Непостојање одређења да ли је ријеч о савезној држави (као што је нпр. Њемачка) или је у питању лабава конфедерације (као што је нпр. Швајцарска) у великој мјери одређује актуелни политички тренутак у БиХ, поготово када се има на уму настојање дијела бошњачких политичких партија да створи унитарну државу која би била конципирана по њиховој мјери и која би као таква оличалава интересе само једног од конститутивних народа. **Дејтонским мировним споразумом, као међународним уговором, успостављен је мир и сложено државно уређење са два ентитета и три конститутивна народа, те је потврђен назив, постојање, територија и пун капацитет уставних надлежности Републике Српске као правне, политичке и економске категорије.**

Република Српска за ДНС није плод ратне агресије или геноцида, како то желе да представе поједини бошњачки политичари и странке, већ је одраз и израз вијековне тежње Срба у БиХ да покажу и докажу да су били и остали „свој на своме“, ма како да се развијала општа друштвена или историјска ситуација. За ДНС Република Српска је непорецива чињеница уграђена у Дејтонском уставу и као таква она је заштићена гаранцијама великих сила, али и потписима свих учесника мировних преговора у Дејтону и Паризу 1995. године. **Управо због тога ДНС сматра да је јачање институција и система у Републици Српској једини могући пут ка стварању основа за трајан мир и отварање процеса укупне стабилизације прилика у БиХ.**

Слабљење примарних позиција Републике Српске била је карактеристика утицаја и дјеловања оних владајућих гарнитура из РС које данас представљају опозицију у републичком парламенту, тако да ДНС сматра да је неопходно **извршити ревизију свих тих штетних активности по виталне интересе РС** и да је преко потребно да се Републици Српској врати што већи број нелегално пренесених надлежности, поготово што се то одиграло „иза затворених врата“ и мимо воље грађана Републике Српске.

Данас је на политичкој сцени Републике Српске дошло до њеног укрупњавања. Формирана су два коалициона блока. Један представља коалицију која је тренутно на власти: **Демократски народни савез (ДНС), Савез независних социјалдемократа (СНСД) и Социјалистичка партија (СП)** и има јасан и снажан програм заснован на даљем јачању позиција РС и њеном профилисању као модерног европског региона. Треба разумјети да то није била коалиција у пуном смислу те ријечи. ДНС је у њој учествовао са својим изборним капацитетом, и на основу потписаног Споразумом са исказаним јасним ставовима ДНС-а када су у питању Дејтонски споразум, пренос надлежности, реформа полиције, реформа одбране, приватизација природних богатстава. Оно што је било заједничко јесте залагање за јаке и стабилне институције, развојне програме, те побољшање стандарда свих категорија становника.

Други блок представљају: Српска демократска странка (СДС), Партија Демократског прогреса (ПДП), Српска радикална странка (СРС) - **странке које немају ни једну програмску или идеолошку додирну тачку осим пуке жеље да пошто-пото сруше постојећу власт у РС и да промовишу себе као нову политичку елиту.** Карактеристика тог блока јесте да су били на власти и да су могли грађанима обезбиједити бољи живот, али нису. Нису иза своје власти оставили никакве трајне вриједности које би данас могли афирмативно користити. Најбољи примјер је ПДП-а и

њихово залагање за реформу пензијског и инвалидског осигурања, а били су најодговорнији за тај систем и када су били у коалицији са СДС, СРС, тако и у коалицији са СНСД, ДНС и СП.

У протеклом периоду грађани Републике Српске су јасно могли да виде са колико жара су ти представници „новог система“ рушили капацитете и институције система РС, а за рачун својих иностраних ментора и покровитеља и у корист претежно бошњачких политичких елита. Евидентно непостојање конкретних програма који би представљали реалну окосницу за излазак РС и БиХ из тешке економске кризе и рецесије (која не погађа само ову земљу и регију, већ је доминантно обиљежје свјетске економије), ову коалицију додатно одређује као вјештачку творевину која је плод настојања појединих иностраних центара моћи да у потпуности разоре постојеће структуре у РС, али и да саму Републику Српску доведу у крајње подређен положај према Сарајеву.

Трећу групацију странака чине Демократска партија, Нова социјалистичка партија, Странка за демократску Српску, Српска напредна странка. Предсједници тих странака се могу подвести под групу **"незадовољника"** политиком СДС-а и СПРС-а и тешко да битније могу утицати на изборни резултат. Једно је сигурно: **ове политичке организације не могу рачунати на гласачко тијело ДНС-а.**

ДНС на предстојеће изборе улази као крајње озбиљна народна партија, иза које не стоји ништа друго до интерес грађана Републике Српске и жеља Срба у БиХ да не буду поново у подређеном положају и да не буду изнова обесправљени и претворени у „рају“ тј. слуге политичким елитама Сарајева. Заштита виталних националних интереса, оличена у настојању да се што више ојача и учврсти позиција РС, примарни је политички задатак, али и циљ ДНС-а, те, стога, ДНС на предстојеће изборе излази са изборном платформом у којој су садржани сви кључни елементи конкретне реализације овог циља. Одсуство идеја карактеристично за опозициони блок јасан је показатељ свим грађанима РС да осим пуке жеље за влашћу овај блок странака нема јасан и конкретан програм како и на који начин да се очувају витални национални интереси Срба у БиХ, а истовремено да се РС промовише као европски регион са свим елементима који би гарантовали бољи и квалитетнији положај БиХ, јер само на равноправности могу да се граде сви остали односи у БиХ.

Свјесни чињенице да се 17. јуна 2010. године навршава десет година од оснивања Демократског народног савеза, ми пред своје чланове, симпатизере, али и све грађане РС излазимо са јасним ставом да смо у овом периоду показали и доказали да смо **озбиљна државотворна странка за коју су воља грађана и очување РС светиња.** Због јасно израженог става да ми немамо других ментора и покровитеља осим става Срба у БиХ и воље других позитивно настројених грађана РС и БиХ да се сачува и изгради чвршћа и јача Република Српска, били смо често на удару како позиције тако и опозиције. Из свих тих тешких искушења у протеклој деценији нашег политичког дјеловања изашли смо знатно чвршћи и организационо и кадровски много јачи. Из године у годину биљежили смо раст на свим нивоима, било да је ријеч о локалним или општим изборима. Данас - ми смо један од носилаца власти у РС, али, исто тако, један смо од незаобилазних фактора у скупштинама и органима локалне власти у РС и БиХ. Све ово доказује и показује да смо израсли у **веома озбиљан политички фактор који је гарант даље стабилизације и развоја РС и БиХ.** Истовремено, ми смо се профилисали као политички субјект коме није важно да по сваку цијену партиципира у власти, као што је случај са ПДП-ом, јер ни свом чланству ни својим бирачима нисмо нудили непринципијелан приступ ма ком проблему и актуелном догађају, већ смо настојали да промовишемо крајње досљедан политички став и исту такву кадровску политику. **Наши политички партнери, дакле, могу да буду само најодговорнији политички субјекти који имају конкретне одговоре на сва стратешка питања у погледу РС и БиХ,** а не политикантски настројени субјекти којима је једина заједничка програмска оријентација да сруше постојећи систем и да успоставе „нови“ који би се базирао на старим, поодавно исказаним кадровима који више нису у могућности да уреде властито двориште, а камо ли крајње сложене односе у РС и БиХ. Управо због тога су предстојећи избори

судбоносни за Републику Српску, јер ће се на њима грађани определијелити између (1) повратка на стари систем урушавања ингеренција система и институција, а самим тим и Републике Српске и њених позиција у цјелини, при чему ће поново да буду у економској и финансијској изолацији и подређеном положају у односу на Сарајево, тим прије што се коалиција око СДС-а испољава као олигархијски настројена компонента, и (2) повјерења досадашњим носиоцима власти у РС који су настојали и који ће свим силама настојати да ојачају институције и ингеренције система и на тај начин да створе предуслове све мање економско-финансијске зависности од Сарајева и појединих центара моћи који пошто-пото желе да уруше РС у доменима њених укупних позиција.

Управо због тога су данас све израженији захтјеви за смањењем надлежности РС чиме би се овај ентитет дестабилизовао, а тако би се у великој мјери умањила и свијест о лошем раду представника ФБиХ, те би се РС утопила у неки фамозни пројекат унитарне БиХ. Да би то спријечио, ДНС се најенергичније залаже за јачање свих институција и капацитета РС како би се њеним очувањем, а у складу са Дејтонским мировним уговором, створила основа за изградњу стабилније и просперитетније БиХ. За ДНС Република Српска није плод тзв. „агресије“ нити је „геноцидна творевина“, како је њени садашњи противници представљају, већ је израз и одраз воље како српског народа тако и свих прогресивних припадника других њених конститутивних народа и као таква и даље мора да се развија и јача, јер се само на тај начин обезбјеђује и успоставља трајан мир и процес стабилизације у цијелој БиХ. За ДНС су неприхватљиви сви покушаји насилног и крајње вулгарног прекрајања Дејтонског мировног уговора као уставне платформе БиХ, тим прије што је према одредбама овог уговора РС трајна категорија чије постојање гарантује међународна заједница. Зато је за ДНС неприхватљива свака иницијатива која води суштинским измјенама Дејтона, јер се на тај начин врши директна дестабилизација како РС тако и БиХ у цјелини.

ДНС, као политички субјект РС, увијек ће бити оријентисан ка пуном националном, економском и духовном јединству српског народа у свим сегментима његовог живота, при чему ће се уважавати право сваког конститутивног народа и мањинских народа у БиХ да свој културни и сваки други идентитет изграђује у складу са својим вјерским, културним, просвјетним, историјским и сваким другим наслеђем у вриједносном смислу, јер сматрамо да је суштински важно да се БиХ испољи као држава у којој ће моћи да се заштите национални, али и сваки други интереси њених народа и грађана.

ДНС никада неће дозволити стварање универзалне нације у БиХ којој теже бошњачки политичари, а поготово то неће допустити оним бошњачким политичким елитама које сматрају БиХ својим ексклузивитетом и правом да у њој суверено владају. Управо ово питање ДНС препознаје као суштинско за одређење БиХ у њеној прошлости, садашњости и будућности.

Из овог става произилази и наше отворено залагање да се предстојећи попис становништва у БиХ мора спровести тако да се грађани изјасне о својој националној, етничкој и културној припадности, јер само очувањем идентитета Срби у БиХ могу да рачунају на бољу будућност и стабилније прилике у земљи. Уколико се бошњачке елите буду противиле овом захтјеву, ДНС сматра да попис треба да буде спроведен одвојено на територији РС чиме би се још једном јасно доказала европска определијеленост овог ентитета.

Са јасно израженим проевропским ставовима, ДНС улаже максимум напора да се нађе у породици европских народних странака (ЕНС), тренуто владајуће снаге у ЕУ, при чему се ДНС у цијелости залаже за потпуно поштовање Повеље о равноправности ЕУ према чијим одредбама би били испоштовани право на језик, обичаје и културу Срба у БиХ. Уласком ДНС-а у ову породицу европских странака политичка сцена ЕУ била би обogaћена и јасно профилисаним српским идентитетом и ставовима који нису на уштрб савремених евроинтегративних процеса, већ су на добробит већој и бољој повезаности европских народа, а самом том чињеницом би и Срби из БиХ дали пуни

конструктивни допринос јачању и укупном развоју ових процеса у Југоисточној Европи, а поготово на Балкану.

Сигурно је да ће наредне четири године бити судбоносне за Босну и Херцеговину и читав регион западног Балкана. Одлучиваће се о евентуалним уставним промјенама у БиХ, о приступању чланству у ЕУ уз претходно испуњавање услова, те коначна одлука о евентуалном чланству у НАТО савезу. Такође, донијеће се одлука о расподијели државне имовине, војне имовине и затварање Уреда супервизора у Брчком. У економском смислу то ће бити године када ће ефекти свјетске економске кризе слабити и када ово подручје треба оспособити кроз стратегијске и развојне планове да искористи своје компаративне предности, привуче стране инвеститоре и омогући пуну упосленост становништва.

Имајући у виду ова настојања, али и чињеницу да је ДНС данас заступљен на свим нивоима законодавне власти (општине - Народна скупштина РС - Вијеће народа РС - ПСБиХ), те да имамо начелнике у три општине, министра у Влади РС, замјеника министра у Савјету министара, те своје чланове на најодговорнијим функцијама по општинама, **ми пред своје чланство, симпатизере и бираче излазимо са следећом платформом за предстојеће опште изборе:**

1. Уставно уређење – уставне промјене

Основни став ДНС-а када су уставне промјене у питању је да се о уставним промјенама у Босни и Херцеговини може одлучивати само у уставним институцијама, по процедури прописаној Уставом и на бази консензуса, а политичке странке треба да буду покретачи тог процеса са својим ставовима, а институције треба да објективно обликују и усвоје уставне промјене.

Основни принципи ДНС-а када су у питању уставне промјене су:

Прво, основно полазиште и трајан став ДНС-а јесте неупитност назива, постојања, територије и пуног капацитета уставних надлежности Републике Српске, као правне, политичке и економске категорије, засноване на дејтонском мировном споразуму.

Друго, задржавање у институцијама Босне и Херцеговине уставних принципа о ентитетском гласању и заштити утврђеног виталног интереса ентитета, као и виталног националног интереса све трију конститутивних народа у Босни и Херцеговини.

Треће, неопходност обезбјеђења заступљености ентитета и равноправности све трију конститутивних народа у заједничким институцијама Босне и Херцеговине.

Четврто, пренос надлежности са Републике Српске на институције Босне и Херцеговине може да се врши само на принципима заснованим Уставом. Неопходно је Уставом РС прописати процедуру преноса и поврата надлежности.

Пето, ДНС ће се залагати за досљедну примјену Европске конвенције за заштиту људских права и основних слобода, и њихово уграђивање у Устав,

Шесто, јачање положаја локалне самоуправе као основне јединице, као генератора развоја, са својим специфичностима и предностима у оквиру уставно-правног поретка РС и БиХ.

За ДНС Босна и Херцеговина може да буде функционална држава на овим принципима, с тим да ће се ДНС најенергичније залагати за што већи степен децентрализације и за јачање улоге локалних самоуправа, јер се само на овај начин постиже стабилизација укупних прилика како у РС тако и у БиХ.

Сагласно наведеном, представници ДНС у законодавним и извршним органима својим дјеловањем не смију угрозити основне принципе на којима је заснована Република Српска:

- Република Српска је јединствен и недјељив уставноправни ентитет,
- Република Српска самостално обавља своје уставотворне, законодавне, извршне и судске функције у капацитету предвиђеном Дејтонским мировним споразумом;

- Република Српска је један од два равноправна ентитета у БиХ, са својим уставноправним статусом и надлежностима утврђеним Дејтонским мировним споразумом;
- Срби, Бошњаци и Хрвати су конститутивни народи; остали и грађани, равноправно и без дискриминације учествују у вршењу власти у Републици Српској;
- Републици Српској припадају све државне функције и надлежности осим оних које су Уставом изричито дате БиХ;
- Пренос надлежности са Републике Српске на институције БиХ и начин поврата надлежности мора бити утврђен Уставом БиХ и Уставом РС, на принципима транспарентности и заштите интереса ентитета;
- Република Српска може, сагласно Уставу БиХ, да успоставља специјалне и паралелне односе са сусједним државама;
- Уставно уређење темељи се на: гарантовању и заштити људских права и слобода, у складу са међународним стандардима, обезбјеђивању националне равноправности и заштити националних интереса конститутивних народа, социјалној правди, владавини права, тржишној привреди, вишестраначком систему, парламентарној демократији и подјели власти, слободним изборима, локалној самоуправи, заштити права етничких група и других мањина;
- Грађани Републике Српске имају држављанство Републике Српске и Босне и Херцеговине, а могу имати и двојно држављанство;
- Организација власти ентитета утврђује се уставима ентитета, у складу са расподјелом надлежности према Уставу БиХ.

2. Однос према Споразуму о стабилизацији и придруживању

Према једном од својих кључних циљева - да се ДНС укључи у породицу европских народних партија - треба да се посматра и наш однос према ЕУ. Овде је потребно да се нагласи да ми јесмо за ЕУ, да смо за успостављање чвршћих и бољих економских веза како са земљама ЕУ, тако и њиховим регионима, али да при овоме треба водити рачуна о томе да ми никада нећемо дозволити неконтролисану и крајње погубну приватизацију стратешких ресурса. Без наших: вода, шума, ораница и руда нема чврстих темеља за очување Срба у БиХ. Оно што нас је вијековима чувало и штитило од окупатора који су се смјењивали на овим просторима - почев од Турске па до Аустро-Мађарске и Павелићевих усташа - било је управо то ослањање на наше природно благо. Ми јесмо за тржишну привреду и испуњавање свих услова Уговора из Матрихта као основних принципа за улазак земље у ЕУ, али нисмо за нерационалну приватизацију стратешких ресурса, поготово сада кад се, након најновије економске кризе, чак и у САД (као тржишно најлибералнијој економији) врше подруштљавања одређених сектора и ресурса. Ми смо за онај модел тржишне привреде какав егзистира у земљама тзв. „високе социјалне правде“ као што су Краљевина Шведска или Краљевина Холандија и сл, али нисмо за тзв. „златну транзициону формулу“: приватизација+капитал=успјех, јер ове једноставне формуле нема - доказују то и показују искуства многих тзв. „земаља источног блока“. Ми јесмо за обезбјеђивање услова тржишне привреде, за већу регионалну, а самим тим и успјешнију ширу економску сарадњу, али нисмо за кршења ЦЕФТА споразума од стране појединих земаља-потписница из окружења, која су на штету привреде РС и БиХ. Ми смо за то да се дају конкретни подстицаји нашим извозницима, да се формирају и обезбиједи несметани услови за долазак тзв. „greenfield“ инвестиција; ми смо за то да се на тржишту РС и БиХ одвија равноправна утакмица свих субјеката, а не да се појединим мјерама нарушава наступ економских субјеката РС у контексту политичке манипулације из ФБиХ или скривених центара моћи. Ми смо у потпуности

опредијељени ка очувању властитих потенцијала и ресурса са позиција привлачења страних инвестиција, али и пласмана домаћих инвестиционих средстава. У том контексту нудимо свјеже и нове идеје у циљу стварања предуслова за испуњење захтјева из Уговора у Мадриху и Повеље о приступању ЕУ, јер само као пуноправни члан најмоћније регионалне организације на свијету можемо даље и брже да се развијамо.

3. Однос према међународној заједници

За ДНС не постоји дилема око питања приступања БиХ европској породици народа. Ми ту имамо и морамо да имамо своје мјесто, јер по географском положају наша земља је у самом срцу Континента. Али, ми своје мјесто у процесима савремених евроинтеграција морамо градити на темељима потпуног очувања националног и културног идентитета Срба из БиХ, јер само са ових предиспозиција можемо конструктивно да допринесемо изградњи модерног: мултикултуралног, мултинационалног и мултиконфесионалног друштва, али и идентитета данашње ЕУ.

У контексту распараве која се води од самог утемељена ЕУ као Заједнице за угаљ и челик 50-тих година XX века - да ли је она наднационална организација или заједница суверених држава? - ми сматрамо да је ЕУ најмоћнија економска регионална организација на свијету, која након усвајања свог Устава све више добија обиљежја јединствене европске државе, формиране по угледу на САД, те у том правцу инсистирамо на потпуном очувању идентитета и позиција Срба из БиХ у будућем саставу ЕУ. Према овом захтјеву очекујемо да ће међународна заједница, а нарочито земље гаранте Дејтонског мировног уговора, поштовати овај документ и да неће дозволити ма какве даље измјене које би имале несагледиве и крајње штетне посљедице за процесе изградње мира и стабилности у БиХ. Такође, ми од међународне заједнице тражимо досљедно поштовање постојећих уставних закона РС и БиХ који су плод Дејтонског мировног споразума, али и низа међународних уговора који потврђују садашње уставно уређење земље, при чему акценат стављамо на **право да се утврди пуна истина о свим догађајима у протеклом рату**, јер никоме не смије бити ускраћено право на објективно и истинито информисање и сазнање о тим догађајима. Исто тако очекујемо да ће међународна заједница да укине штетна дејства тзв. „Бонских овлаштења“ високог представника, јер је злоупотребом овог облика дјеловања међународних представника у недавној прошлости начињена велика штета процесима стабилизације у земљи, а поготово у сегменту кршења основних људских права. Такође, од међународне заједнице очекујемо да неће даље наставити са инсистирањем на преносу овлаштења са РС на органе БиХ, јер би на овај начин била омогућена директна дестабилизација укупних прилика у БиХ, а штетне посљедице овог става веома брзо би се испољиле у свим сегментима живота како у РС тако и у БиХ. Ово је кључни разлог зашто је за ДНС потпуно неприхватљива таква политика и зашто се ми најодлучније противимо даљој ерозији институција РС.

Своју добронамјерност према БиХ међународна заједница може да исказе преко пружања непосредне помоћи на економском плану, при чему мора да се успостави пуна одговорност и контрола дјеловања домаћих субјеката како би се спријечиле све евентуалне злоупотребе ове активности. **Међународна заједница може помоћи не само у новцу, него и представљањем и промовисањем РС и БиХ као државе која је, на основу својих компаративних предности, погодна за стране инвестиције.**

У већем дијелу међународне заједнице ДНС види конструктивне партнере и спреман је да поштује све конструктивне паритетне односе који не задиру у Уставом гарантовану конститутивност Срба у БиХ и садашњу позицију РС гарантовану Дејтонским мировним споразумом. ДНС очекује од међународне заједнице да поштује Дејтонски споразум, Устав БиХ, Устав РС-е и међународне уговоре. Демократска права у РС изузетно су повријеђена Одлукама Високог представника. Ускраћено је право на истину. Сматрамо да је ОХР дио проблема, а не дио рјешења за БиХ.

Почетни позитивни ефекти које је ОХР непосредно последије рата имао у стабилизацији мира, разним декларацијама и проширивањем надлежности су се изгубили. ОХР треба да прерасте у Канцеларију специјалног изасланика Европске уније.

4. О економији

Примарни задатак ДНС-а у погледу даљег економског развоја РС, а самим тим и БиХ, је да се створе сви неопходни услови за прилив директних страних инвестиција (ДСИ), на основу којих би се отворила нова радна мјеста и створили предуслови за свеукупни друштвени напредак. У погледу ДСИ, ДНС сматра да је неопходно да се створи таква законска регулатива која би у највећој могућој мјери олакшала пословање инвеститора и да се привлачење ДСИ мора усмјерити ка позитивним компаративним предностима земље.

Прије свега, ДНС жели да створи такву климу у земљи која ће погодвати развоју извозно оријентисаних предузећа, јер је извоз највећа шанса за даљи напредак, а супституција увоза извозом трајна је стратешка оријентација Странке. У том контексту ми желимо да унаприједимо домаће тржиште радне снаге, да понудимо: квалитетне, образоване и стручне кадрове, да унаприједимо степен примјене нових технологија и савремених научних достигнућа у највећој могућој мјери. Истовремено, наша је намјера да створимо све неопходне предуслове да се РС, а и БиХ, испоље и као друштво знања, али и као друштво у коме иноваторство и примјена нових достигнућа имају најзначајнију улогу у креирању како конкурентских потенцијала земље, тако и њених општих компаративних предности. Зато се ми залажемо за увођење низа разноврсних олакшица које би унаприједиле пословање постојећих привредних, а нарочито извозно оријентисаних, домаћих субјеката, а истовремено би се увођењем система тих олакшица створили предуслови за привлачење ДСИ.

Осим ових олакшица, ДНС инсистира и на стратегији која би омогућила стварање и реализацију низа разноврсних развојних програма. Прије свега овде мислимо на директну усмјереност свих релеватних субјеката ка подршци за нове идеје и програме преко којих би се обезбиједило боље и веће присуство домаћих привредних субјеката како на домаћем тако и на иностраном тржишту. Уколико ДНС на предстојећим изборима оствари значајан резултат и испољи се као један од незаобилазних фактора политичког живота, настојаће да свим механизмима свог дјеловања створи позитивну климу за креирање нових пословних односа и стварање конкретне подршке најважнијим развојним програмима чијим спровођењем би се остварила нова радна мјеста, осигурала буџетска равнотежа, а биланс пословања довео у позитивне мјере. Израду и спровођење ових развојних стратегија ДНС је спреман да повјери најспособнијим кадровима, јер само доказана способност и агилност може да подари позитиван резултат, а тиме би и позиција РС била знатно боља и јача.

5. Однос према приватизацији и природним богатствима

Будући да је ДНС крајње одговорна државотворна странка, то је и питање спровођења и реализације приватизације једно од кључних стратешких питања за креирање, али и спровођење зацртане економске политике странке. ДНС се најенергичније противи лошим и сумњивим приватизационим решењима каква смо имали у прошлости, а поготово оним која су се десила и одиграла када је садашња „опозиција“ била на власти. Те странке су преко својих челних људи дозволиле и приватизацију појединих банака „за један еуро“, али су изостали сви други очекивани позитивни ефекти такве дјелатности. Исто тако, да РС као одговоран субјект није преузела бригу око ергеле „Вучјак“ та би институција са дугогодишњом традицијом свакако пропала, тако да су ово најочигледнији примјери лошег управљања и веома лоше економске политике оних који данас сачињавају тзв. „опозициони блок“. Ако би се њима препустило да и даље воде овако штетну и погубну политику, веома је лако замислити где би РС могла бити за наредне четири године. Свјесни одговорности и

значаја које ово стратешко питање носи, ми у ДНС јесмо за приватизацију појединих сектора, јесмо за пружање шансе приватном капиталу и пословној иницијативи, али нисмо за противзаконска дјеловања и за тзв. „маскирање“ крајње лоших рјешења. Зато се ми у ДНС-у најенергичније залажемо за ревизију приватизације тамо гдје се испољавају одређене сумње у законитост самог поступка приватизације, али и тамо гдје процес приватизације није донио очекиване добробити за цјелокупно друштво. **Непоколебљиви став ДНС-а по овом питању је да приватизација мора да донесе позитивне резултате**, да створи предуслове за нова радна мјеста, за успјешнији наступ како на домаћем тако и на иностраном тржишту, али мора да створи и нови буџетски прилив из ког би се ојачали развојни инвестициони програми на основу којих би се вршило даље јачање и боља функционисање система у РС.

6. Однос према омладини

Посебно мјесто у политици ДНС-а заузимају млади као категорија становништва на којој се заснива будућност наше државе. За ДНС крилатица да **на младима свијет остаје** представља смјерницу на којој се и темељи наш развој и просперитет. Сходно томе велику пажњу треба посветити младима и њиховим потребама и усмјеравању младих ка правим вриједностима које су у данашње вријеме замијениле квази вриједности које уништавају нашу омладину а самим тим и будућност друштва у цијелини. Посебну пажњу треба посветити основним питањима који се тичу проблематике младих а то су **образовање, запошљавање, стамбено збрињавање младих, те популациона политика** односно таква политика која ће омогућити стварање здраве породице као основне ћелије друштва.

Поред реформе образовања које би подразумевало квалитетније образовање и стицање бољег знања које ће млади искористити у стварном животу и спровести у пракси, потребно је направити јасну стратегију по питању потреба за појединим кадровима. На основу компаративних и апсолутних предности које посједује наш регион, те улагања у те сфере економије појавиће се у будућности потреба за појединим кадровима и на основу такве стратегије односно улагања у те дјелатности направити стратегију уписне политике у школама и на универзитетима како бисмо добили квалитетне и потребне кадрове а не школовали кадрове који ће завршити на бироу и стварати терет држави. Стварањем нових радних мјеста смањила би се незапосленост која је уједно и највећи проблем младих. За постојеће младе кадрове потребно је обезбједити стручно усавршавање како би се могли што боље укључити у националну економију а оне кадрове који нису тражени на тржишту усмјерити на преквалификацију на оне дјелатности које могу успјети на нашем региону. Потребно је такође направити стратегију стамбеног збрињавања младих, посебно образованих младих брачних парова које је потребно задржати на овом простору а истовремено омогућити им услове за заснивање породице а тиме и ријешавати проблем наталитета у држави. Потребно је дакле субвенционирати стамбену изградњу за ову популацију становништва путем снижавања каматних стопа на стамбене кредите, снижавање односно ослобађање плаћања ренте на земљиште за такве објекте односно све остале олакшице које би допринјеле бржој и ефикаснијој изградњи стамбених јединица за младе које би биле приступачније младима и по питању цијене и по питању добијања повољних кредита. Тиме би се заокружио један круг од квалитетног образовања, преко запошљавања и стамбеног збрињавања па до формирања породице, потребан за развој здравог друштва које ће почивати на младим стручним и образованим кадровима а који ће стварати будућност наше државе.

7. Однос према најугроженијим категоријама становништва (социјални програм)

Ми у ДНС-у смо свјесни дубоких трагова свјетске економске кризе која се прелила и на наш регион стварајући низ проблема и отварајући веома тешка и болна питања у погледу смањења укупних економских активности, што је резултирало већим бројем незапослених и већим обимом потреба за социјална давања што је, опет, условило и сасвим другачији модел буџетске потрошње. Да би ријешили ова кључна питања, ми нудимо програм у коме младе, образоване, а данас незапослене људе видимо као развојни потенцијал, као стратешки ресурс на бази ког можемо да покренемо пласман нових идеја како у сфери пословног дјеловања тако и у погледу примјене нових знања и технологија. Зато смо ми у ДНС-у **за доношење нове стратегије развоја** која би омогућила да се из реалних извора омогући финансирање и пласман ових пројеката и идеја. За нас су наши млади људи квалитативни потенцијал који има стратешки значај за будући развој како РС тако и БиХ. У рјешавању питања младих ми видимо и основе за изградњу знатно чвршће и јаче РС која би као таква успјешно могла да парира и ФБиХ, али и појединим земљама из окружења, јер се у овом тренутку (захваљујући, прије свега, кадровском потенцијалу ДНС-а) покреће или је покренуто неколико развојних пројеката чији је примарни циљ брига о младима и стварање предуслова за њихово веће запошљавање.

У склопу Националне инвестиционе стратегије, коју је РС увела по угледу на Ирску и њен Национални развојни програм, ми у ДНС-у желимо да дјелујемо тако да се чује наш глас, да идеје и програми наших кадрова буду имплементирани у конкретна рјешења која би омогућила превазилажење ових кључних проблема.

У погледу питања пензионера ми имамо јасан став да се реформа пензионерске система мора извршити тако да се створе услови за: конкретно, трајно и стабилно финансирање пензионерског фонда. Ми нисмо за тзв. „ad hoc“ рјешења која нуде садашње опозиционе странке, а чији су кадрови уједно и кључни људи у пензионерском фонду и општем систему социјалне заштите. Свјесни чињенице да се у РС готово изједначио број пензионера са бројем запослених, ми у ДНС-у желимо да створимо такве предуслове да се у РС примени рјешења каква се примјењују нпр. у Малезији где се пензионерима нуди улагање у инвестиционе фондове, али и гдје се онима којима то здравствене могућности дозвољавају, омогућава покретање низа пословних иницијатива које доводе до већег степена социјалне сигурности, али и до отварања нових радних мјеста и тако доприноси бољој укупној друштвеној продуктивности.

Ми у ДНС-у смо свјесни извјесних злоупотреба приликом израде и доношења појединих рјешења о пензионисању, тако да ћемо настојати да се ревизија пензионерске система изврши у складу са законском регулативом и **да се свима који то заиста заслужују побољшају пензије**, у складу са општим кретањима у привреди и у складу са укупним буџетским приливима. Став ДНС-а по овом питању је да тзв. „треће доба“ мора да има своју сигурност, да се онима који су стварали досадашње вриједности мора пружити пуна сатисфакција у складу са могућностима РС као целине. Ово је кључни разлог зашто се ми у ДНС-у залажемо за повећање номиналног износа пензија, јер оне не смију бити милостиња за наше старије грађане, већ израз и одраз достојанства и поштовања онога што су они у претходном периоду створили за своје потомство и насљеднике.

ДНС ће посебно инсистирати на раздвајању права стечених из радног односа (тзв „стаж осигурања“) од посебних права стечених на други начин, прије свега учешћем у рату. Наш став по овом питању је потпуно јасан: посебна права треба вредновати, али не само и искључиво кроз пензијски систем, него кроз систем борачко инвалидске заштите, кроз посебно предвиђена средства у буџету за те намјене.

У погледу социјалних давања веома важно је и питање статуса: борачких категорија, ратних војних инвалида и породица погинулих и несталих.

Јасан је став ДНС-а да онима који су у најтежим тренуцима бранили и одбранили своје право да буду и остану „свој на своме“ и тиме створили РС, треба да

буду дате и одређене привилегије, али те привилегије морају да буду засноване на истинитим показатљима, а не на лажним увјерењима и свједочанствима. Поштујући истинске борце, ми заправо поштујемо све оне који су омогућили стварање и одбрану РС. Зато смо ми у ДНС-у мишљења да се појединим борачким категоријама морају пружити бољи услови при запошљавању и остваривању одређених социјалних права. Повољним резултатима наше наведене економске политике створићемо и неопходне предуслове за побољшање положаја и наше борачке популације. Ми у ДНС-у се никада нећемо одрећи оних који су стварали РС, као што су то урадиле странке из тзв. „опозиције“, већ ћемо увијек настојати да вратимо достојанство тим људима и да покажемо и да докажемо да они нису никакви „агресори“, како то тврди већина странака из ФБиХ, већ да су они најчвршћи камен темељац стварања, одбране и постојање Републике Српске.

У складу са укупном политиком општег јачања РС ми у ДНС-у желимо да вратимо достојанство ратним војним инвалидима. Нажалост, бројни су примјери кршења њихових права, али и позитивног дјеловања у циљу збрињавања и материјалне сигурности ове категорије становништва. Ми у ДНС-у смо за то да се коначно, једном за свагда, утврди под којим околностима је неко страдао и да се коначно престане са бројним злоупотребама ове категорије и да се свима онима који су беспштедно улагали себе у темеље РС подари праведна сатисфакција. Ми смо за то да се спроведе једна свеобухватна и коначна ревизија свих рјешења, тако да се након тога добије прецизан број и утврди коначни статус свих група РВИ, чиме би се омогућило и јасно буџетско одређење према овим категоријама. Сви они који су у борби за РС изгубили дио свог тијела или трајно нарушили своје здравље морају да осјете да те жртве нису биле узалуд, морају да осјете да нису заборављени или запостављени. Зато смо ми у ДНС-у спремни да припадницима ове групације грађана понудимо конкретна рјешења, да покренемо низ активности које би показале и доказале да и ови људи имају елементарна права и одговарајућу подршку и поштовање заједнице. У складу са својим могућностима ми смо и до сада дјеловали у том правцу, али остварењем бољег изборног резултата, свакако да ћемо посебно повести рачуна о овој групацији наших грађана и да ћемо јој, у највећој могућој мјери, посветити сву неопходну пажњу и бригу.

У данашње вријеме, на жалост, свјedoци смо крајње негативног односа појединих структура БиХ према породицима заробљених и несталих са простора РС. Општој политици, нарочито бошњачких странака, које тврде да су Срби у БиХ агресори, не одговара рјешавање овог питања, а додамо ли томе игнорантски и крајње негативни однос дијела међународне заједнице према овом питању јасно можемо да видимо ко и зашто спрјечава утврђивање пуне истине о протеклом рату. Чињеница је да сви наши грађани који су изгубили своје најмилије дијеле свеопшти бол и тугу, али им се та туга и тај бол не смију повећавати неактивношћу надлежних институција и спречавањем сазнања о пуној истини гдје и како су страдали њихови најдражи. Ми у ДНС-у, у складу са изборном вољом грађана, инсистираћемо код свих надлежних органа да се у разумном року спроведу истраживања и да се једном за свагда утврди гдје су страдали чланови ових породица. У садашњем капацитету дјеловања ДНС је покренуо и спровео низ активности - од обиљежавања појединих мјеста страдања, до захтјева за утврђивањем пуне истине о појединим догађајима као што су случајеви „Добровољача улица“ и „Тузланска колона“, али и бројни други у којима су страдали како Срби тако и припадници осталих босанскохерцеговачких народа. Знамо да су ријечи и обећања слаба утјеха за оне који су изгубили своје најмилије, али настојаћемо и настојимо да кроз капацитете свог дјеловања, колико год то можемо, ублажимо ову бол и утврдимо истину.

8. Проблематика науке, образовања, културе и спорта

Данас је очигледно да без напретка у науци нема ни основа за проширење дјеловања у погледу стварања нових радних мјеста и обезбјеђивања бољих и квалитетнијих услова укупног привређивања. Зато је неопходно да се издвајања из

буџета за ову грану повећају и да се поставе конкретни стратешки услови које савремена наука у РС мора да испуни како би се омогућио даљи развој.

Овде је, прије свега, потребно да се побољша научно истраживање у сфери природних наука које би требало да резултира како усвајањем и примјеном нових технологија у циљу повећања обима пословања, тако и у погледу супституције увоза извозом, али и замјене појединих потрошних ресурса обновљивим, као што би били процеси стварања нових горива или енергетских потенцијала на темељима биодиверзитета и највиших еколошких стандарда.

У домену друштвених наука ми ћемо се залагати за испуњавање највиших свјетских стандарда, јер досадашња пракса указује на низ пропуста у погледу валоризације постојећег научног мишљења, тим прије што се многе од научно-истраживачких дјелатности код нас могу свести на кориштење туђих идеја и достигнућа. Без самосталног и креативног научног мишљења у сфери друштвених наука нема ни основа за укупни напредак једног друштва.

Да би побољшали услове за дјеловање науке и примјене научно-технолошких достигнућа неопходно је да се унаприједи и увелико побољша постојећи образовни систем. У том контексту се залажемо за осавременавање постојећих наставних програма и планова, те за увођење обавезног средњошколског образовања, јер се на овај начин остварује знатно боља и већа конкурентска моћ домаће радне снаге. Истовремено, ми се залажемо и за укупно унапређење услова школовања, што подразумијева изградњу и опремање модерних образовних институција и примјену нових технологија.

Посебан акценат стављамо на проблематику у сфери културе, јер самосталног научног мишљења као кључног фактора свеукупног напретка једног друштва, ма како оно било организовано, нема без културе. Сваки народ биљежио је успон на цивилизацијској лествици онда и само онда ако је развијао и његовао своју културу и њене институције. Јачањем постојећих и изградњом нових институција културе настојаћемо да створимо нужне предуслове сваковрсног напретка нашег друштва. Одавно превазиђену тезу да је „култура друштвена надоградња“ ми желимо да замијенимо најновијим тумачењима да је „култура темељ развоја“, јер друштва као што су: Велика Британија, Њемачка, Француска, па чак и САД не би била толико снажна и јака без своје културе. Управо основе које нам нуди умјетност и његовање свих облика стваралаштва јесу трајни залози за будућност на којима се издиже модерна цивилизација. Наша жеља је да унаприједимо наше дјеловање у овом правцу и да свијету понудимо оно најбоље што имамо у доменима очувања и изградње како властитог, националног, тако и европског идентитета. За нас је унапређење позиција културе суштински циљ и задатак на коме се заснива наш даљи цивилизацијски напредак. У том погледу ДНС се најенергичније залаже за покретањем иницијативе за оснивање нових институција које ће унаприједити укупни положај Срба у БиХ и РС, али и створити основе за боље разумијевање међу различитостима у БиХ и у свјетским оквирима. Ми желимо да омогућимо да се наш стваралачки потенцијал у потпуности испољи, да стимулишемо и подржимо наше најбоље умјетнике, да се њихово дјело види и препозна као аутохтони бред РС. Само на тај начин ми ћемо моћи да створимо знатно бољу слику о Србима у БиХ, а преко тога да побољшамо и укупни положај РС у модерном свијету. Ми у ДНС-у желимо да истинске вриједности буду препознате и да се на темељима слободног и креативног мишљења гради основа за будуће дјеловање кључних фактора укупног друштвеног напретка.

Спорт као веома важан сегмент живота, такође, је једна од категорија друштвеног живота којој ДНС жели да посвети пуну пажњу. Да би стимулисали развој

спорта и спортске културе у РС ми у ДНС-у желимо да нагласимо важну улогу како професионалног тако и аматерског и рекреативног сегмента ове дјелатности. У погледу професионалног спорта ДНС жели да унаприједи ову грану преко стварања услова за приватизацију појединих спортских колектива и спортских грана. Тамо гдје постоје законске могућности ми смо спремни да подржимо настојања приватне иницијативе и да дозволимо унапређење нивоа активности у овој сфери.

Према аматерском и рекреативном спорту ДНС има став да је неопходно да се повећа удио спортских терена и простора за игру и рекреацију у оквиру садашњих урбаних целина. Зато ћемо се ми залагати за повећање броја игралишта и изградњу рекреативних терена широм РС, јер се на овај начин обезбјеђује већа укупна виталност нације, боља продуктивност, али промовише и квалитетнији начин живота чиме се врши превенција разноврсних болести и негативних друштвених понашања. У доменима одређења спорта као превенције одређеним штетним појавама, ми у ДНС-у желимо да што већи број наших грађана има могућности да се рекреира и да се посвети здравом начину живота.

9. О пољопривреди

Ми ћемо вратити систем субвенција у пољопривредној производњи, ради потицања производње и смањења увоза пољопривредних и прехранбених производа. Први приоритет јесте село и пољопривреда. Ми ћемо дати пуну подршку развоју инфраструктуре и других савремених садржаја и стимулативних мјера за савремену пољопривреду. Ми мислимо да природне погодности које имамо нису довољно искориштене за развој пољопривреде. Компаративна предност Републике Српске и уједно стратешка грана привреде јесте пољопривреда. Република Српска располаже са 1.240.628 хектара пољопривредних површина. Залажемо се за успостављање регистра пољопривредних произвођача и њиховог удруживања у земљорадничке задруге. Према подацима међународног задружног савеза, задружни покрет у свијету чини око 800.000.000 људи из скоро 100 земаља. У Европи 92.000.000 људи из око 30 земаља остварује своје економске интересе кроз разне врсте задруга. Из наведених података може се закључити да савремени задружни покрет представља глобалну свјетску силу. Да бисмо то успјели неопходно је реформисати задругарство, односно створити услове за реформисање задруга, омогућити глобализацију и модернизацију у сектору задругарства. Шта добијамо овом реформом? Најмање три ствари: (1) промовисање задругарства као једног од најефикаснијих облика предузетништва, (2) заштиту домаће пољопривредне производње од неконтролисаног увоза пољопривредних производа и (3) адекватним извозним стимулацијама стварање повољног макроекономског амбијента за пословање земљорадничких задруга и осталих привредних субјеката. Економски успјешније земљорадничке задруге би биле у могућности да запосле већи број људи, чиме би се дијелом рјешавао проблем незапослености и останак младих људи на селу.

10. О здравственој заштити

Неопходно је извршити реорганизацију здравствене заштите и ефикасније конципирати мрежу услуга. Ми мислимо да треба изједначити приватну и друштвену праксу у стандардима, правима и обавезама. Посебно мјесто заузима увођење породичне медицине у систем здравствене заштите, те проблеми који настају преласком на тај облик здравствене заштите. Осим стварања материјалних услова за

мрежу породичне медицине, неопходно је радити на сталном јачању кадровских потенцијала, те приближавању овог вида примарне здравствене заштите грађанима. Кадрови ДНС-а који се баве овом облашћу кроз своје планове и програме те здравствену политику предузимаће неопходне мјере за подизање квалитета услуга како у примарној, тако и у секундарној здравственој заштити. Никад не треба заборавити да болестан човјек има само једну жељу, а то је да оздрави. Сва здравствена заштита треба да буде подређена том циљу, да кроз материјалну опремљеност, кадровску оспособљеност те услугу одговори захтјеву савременог живота.

11. О заштити животне средине (Екологија)

Постепено сазријева свијест да људи нису неограничени господари природе и да нарушавање еколошке равнотеже у природи, које настаје човјековом дјелатношћу усмјереном на присвајање природе, може довести и до угрожавања услова човјековог живота на земљи. Зато морају постојати активности које укупно дјеловање човјека усмјеравају у друштвено пожељном правцу а у циљу дефинисања истих на начин који ће бити прихватљив. Политика ДНС-а мора представљати свјесну и организовану друштвено усмјеравајућу дјелатност којом се посредством државе и других политичких чинилаца усмјерава однос друштва према природи ради заштите и унапређења човјекове животне средине. Оваква усмјеравајућа политика има за циљ очување еколошког поретка у животној средини тако да она може бити оквир живота и будућности човјечанства (цивилизације).